

Ateliérovou výuku zajišťuje 40 univerzálných ateliérov. Koncepti a organizaci výuky na FA ČVUT v Praze lze podrobneji vysvětlit na programu, který zajišťuje ústav urbanismu (viz tabulka). Podobné subsystémy tvoří v učebním plánu předměty výuky architektury a pozemního stavitelství.

Závěr

Dosavadní krátké zkušenosti ukazují na tyto hlavní problémy:

- Uvolnění studia zejména v 1. stupni a vysoký počet studentů vyúsťuje v nižší kvalitu výsledků v průměru, někteří studenti se nedokáží orientovat.
- Jeden povinný urbanistický ateliér (1 semestr) jen výjimečně pokrývá základní rozsah urbanistického úkolu. Téma sídlení útvar (studie územního plánu) nelze zadat.

Jsou však také pozitivní zkušenosti. K těm rozhodně patří oddělení státních závěrečných zkoušek od obhajob diplomních prací. Zde se odborná i společenská úroveň zlepšila. Posílení krajinářských předmětů se setkala se zájmem studentů.

Na podrobnější hodnocení výsledků je zatím brzy. Program výuky však posuzovat lze. Proto jsme o posouzení požádali Česko komoru architektů a Asociaci pro urbanismus a územní plánování. Rádi budeme konfrontovat učební plán a hlavně jeho výsledky s Vámi, neboť Váš program pokládám za velmi zajímavý a těším se na porovnání výsledků viditelných v ateliérové tvorbě a zejména v diplomních projektech. Věřím, že odlišné cesty při dobré osobní spolupráci nám pomohou rychleji nalézt stabilní a úměrně pružný program reagující na měnící se prostředí. Program, který zajistí absolventům rychlý a úspěšný vstup do odborného života ve všech oblastech jejich budoucího působení.

Doc. Ing. arch. Jan MUŽÍK, CSc., ČVUT Praha, vedoucí Ústavu urbanismu

TOWN-PLANNING EDUCATION AT THE FACULTY OF ARCHITECTURE ČVUT IN PRAGUE

By Jan Mužík, Ass. Prof.

Town-planning education at the FA ČVUT in Prague represented an independent study branch until 1989. Today only architecture is studied there, but town-planning profilation of students is still possible: they can choose town-planning oriented subjects and studios. The studios are "vertical" ones. More freedom in the study programme causes problems for some students.

ZHRNUTIE ŤAŽISKOVÝCH NÁZOROVÝCH OKRUHOV PREZENTOVANÝCH NA VEDECKO-PEDAGOGICKEJ KONFERENCII VENOVANEJ VÝUKE NA FASTU

Vedecko-pedagogická konferencia "Edukačný program FA STU", ktorá sa uskutočnila vo februári 1997, dokumentovala širokú škálu názorov domácich i zahraničných odborníkov na problematiku vzdelávania architektov, urbanistov a dizajnérov vo všeobecnosti a osobitne na Fakulte architektúry STU. Napriek dôkladnej obsahovej príprave rokovania sa nepodarilo obsahovej príprave rokovaní sa nepodarilo orientovať príspevky vystupujúcich tak, aby jasne formulovali odpovede na ťažiskové otázky jednotlivých problémových okruhov, ktoré boli definované v etape prípravy konferencie. Príčinou bola zrejme skutočnosť, že pracovníci FA STU tu dostali po prvýkrát po dlhšom období možnosť vyjadriť na vedecko-pedagogickej konferencii svoje názory na rozvoj fakulty, ale aj to, že konferencia sa uskutočnila v pretrvávajúcej neistote týkajúcej sa prípadných zmien organizačnej štruktúry.

Konferencia bola poznačená rôznorodosťou až protichodosťou prezentovaných názorov. Napriek tomu bolo možné identifikovať isté dominantné názorové smerovanie, ktoré je ďalej prezentované podľa jednotlivých tematických okruhov programu. Obsahový prípravný výbor konferencie si je vedomý nemožnosti spracovať prezentované myšlienky komplexne. Cieľom bolo extrahovať základné názorové smerovanie podporené dominantnou časťou príspevkov.

A) Študijné odbory

Ako kontexty rozvojových zmien vzdelávania na FA STU boli v istej názorovej jednote prezentované:

- potreba pružnejšej reakcie fakulty na aktuálne špeciálne požiadavky praxe
- zánikom veľkých projektových ústavov, veľkého stavebníctva a zmien spoločenskej objednávky a spôsobov riadenia resp. usmerňovania spoločnosti spôsobený presun ťažiskových resp. aktuálnych problémov odboru (od riešenia veľkých súborov k problematike rekonštrukcií a obnovy, od riadenia priestorového rozvoja k moderácii, mediácii a menežovaniu...)
- otvorenie hraníc, ktoré znamená potrebu pripravovať študentov na úlohy v minimálne európskom priestore - potreba vybavenia príslušnými znalosťami legislatívy, kultúry, jazykov, plánovacích systémov a pod.
- zmeny v legislatíve a zmeny kompetencií znamenajú potrebu prehodnotenia obsahu vzdelávania
- dynamizácia trhu práce a spoločenskej objednávky, ktorá znamená požiadavku na vybavenie všeobecným základom a následnú možnosť špecializácie (aj v priebehu pôsobenia v praxi).

B) Profil absolventa

Vo vzťahu k profilu absolventa diskusiou rezonovali najmä:

- požiadavka zabezpečiť dominantne vzdelávanie a nie výučbu
- požiadavka pripraviť absolventa s vybavením pre činnosti v oblasti územnoplánovacích a riadiacich činností
- konštatovanie, že nie je úlohou školy len prispôsobovanie sa súčasnej praxi, ale aj indukovanie jej pozitívnych zmien vedeckovýskumnou činnosťou a na nej založenou výchovou študentov
- jednoznačne je treba posilniť univerzitný profil absolventa (nie polytechnický), i keď sa ozývalo volanie po orientácii na praktické zvládnutie problémov praxe pred príklonom k teórii a filozofii
- u novovzniknutých zameraní je treba jasne zadefinovať profil vo vzťahu k misii fakulty vo vývoji odboru
- potreba doplniť podiel napr. architektonického dizajnu na profile absolventa
- potreba ujasniť polohu priemyselného dizajnu na FA, zväziť jeho transformáciu na odbor dizajn - viac zodpovedá miestu na FA
- príklon k všeobecnému profilu ako reflexia skutočnosti, že žiadna vzdelávacia ustanovizeň nezabezpečí dokonalý profil
- v príspevkoch zaznievali prevažne (či už priamo, alebo dedukčne) názory vyznávajúce liberalizmus v duchu "každá architektonická škola má právo na svoje špecifiká"
- potreba reagovať zmenou profilu na formovanie nového typu architektonického myslenia, vyžadované analyticko-syntetické myslenie, potrebu zvládať úlohy v kolektívnej spolupráci a profesionálnu cirkuláciu
- len ojedinelé volanie po majstrovských školách - ak, tak buď ako paralelná súčasť, alebo ako forma vhodná pre postgraduálne formy štúdia
- potreba umožniť študentovi, aby si tvoril profil na základe ponuky sám, teda potreba flexibilitnosti pri zabezpečení istej spoločnej vedomostnej bázy a obsahovej kontinuity v procese vzdelávania (nadväznosť a vyváženosť) - návrh vytvoriť bloky predmetov, ktoré by si volil študent ako celok podľa záujmu o svoju orientáciu, ale pritom by bolo v nich garantované minimum zo všetkých pre toho-ktorého študenta neprofilových predmetov
- profil a jeho zmeny sa musia riešiť v kontexte vzniku nových škôl a z neho vyplýva aj organizácia štúdia.

C) Obsah štúdia

Vo vzťahu k obsahu štúdia rezonovalo predovšetkým:

- volanie po väčšom podiele reálneho experimentu ako súčasť výučby (prototypy, modelovanie reálneho priestoru a reálneho priestorového zážitku, prototypové dielne vo výučbe dizajnu...)

- väčšina analytických príspevkov bola venovaná vzťahu A a U, pričom sa konštatoval chýbajúci územnoplánovací rozmer
- potreba rozšírenia obsahu štúdia priemyselného dizajnu do polohy dizajnu
- konštatovanie, že obsah štúdia musí byť výslednicou hľadania optimálnej väzby ochranárskeho a tvorivého profilu absolventa s dominanciou humanitno-metodologického rozmeru vzdelávania
- potreba posilnenia ateliérovej výučby, hľadania nového obsahu (nielen konzultácie) a nových foriem (otvorený ateliér), interdisciplinárneho prístupu (spolupráca medzi katedrami, katedrami a praxou pri vlastnej tvorbe a jej hodnotení)
- nutnosť reagovať na potrebu presunu od polohy plánovacej kontroly k moderovaniu konfliktov v priestorovom/územnom rozvoji
- reakcia na zmeny architektonickej praxe v oblasti metód ateliérovej práce - bravúrna znalosť niekoľkých CAD systémov nevyhnutnosťou

D) Organizácia štúdia

V oblasti štruktúrnych a organizačných zmien je treba podčiarknuť, že prakticky žiadny prednášateľ sa kriticky nevyjadril k jestvujúcej organizačnej štruktúre. Naopak, všetky príspevky boli vlastne jej obhajobou. Veľmi sa zdôrazňovala opodstatnenosť a význam toho ktorého pracovníka. Z toho vyplýva, že účastníkom konferencie sa javilo, že nie organizačná štruktúra, ale skôr nové metódy pedagogickej práce, nové organizačné prístupy a hlavne etika vysokoškolského učiteľa sú tými činiteľmi, ktorými by sa mal zlepšiť edukačný proces.

V detailnejšom pohľade boli prezentované predovšetkým:

- nevyhnutnosť organizačnými zmenami napomôcť vzájomnej komunikácii katedier a pracovníkov navzájom a v končenom dôsledku umožniť postupnú reorganizáciu zvnútra
- otázka, či treba členenie na 1. a 2. stupeň štúdia
- otázka či by nebolo účelné vysunutie istých aktivít do 3. stupňa
- potreba umožniť organizáciou štúdia flexibilitu pri voľbe študenta, ale za súčasného sprísnenia kontroly a disciplíny študentov (ale i pedagógov) v dodržiavaní dohodnutých pravidiel organizácie a obsahu výučby v rámci harmonogramu šk. roka i v rámci št. plánov
- otázka, ako zaradiť prax - v akej forme a akom slede - volanie po recipročnej výmene študentov so zahraničnými školami - potreba po období praxe vrátiť sa do procesu vzdelávania (napr. na postgraduál alebo druhý stupeň štúdia?)
- požiadavka širšie zapojiť do vzdelávania hosťujúcich domácich a zahraničných pedagógov, čo by bolo uľahčené výučbou predmetov nie v celosemestrovom týždennom rytme, ale v blokoch

- chápanie postgraduálu ako priestoru pre špecializáciu podľa požiadaviek praxe
- názor, že voliteľnosť by mala gradovať k vyšším stupňom štúdia
- nevyhnutnosť reintegrácie istých aspektov tvorby (napr. problematiky ekologickej orientácie, bezbariérovosti a pod.) aj do komplexného programu
- potreba reorganizovať systém voliteľných predmetov, aby bol efektívnejší (cestou kreditov, cez zlučovanie do voliteľných blokov predmetov?)
- potreba zapájať študentov do vedeckovýskumnej práce na katedrách
- potreba oddelenia ateliérov od tej-ktorej katedry a ich otvorenie pre pôsobenie mimokatedrových pedagógov (napr. by mohli pomôcť vypracované štatúty ateliérových tvorieb garantujúce obsahovú náplň a kvalitatívne a kvantitatívne požiadavky spracovania)

- nutnosť odzrkadliť existenciu dizajnu na fakulte buď jasnou perspektívou jeho osamostatňovania alebo integrácie, odrazenej napr. premenovaním fakulty

*

Spracovali: V. Gažová, J. Gregorová, M. Samová, M. Finka, P. Nahálka. Zhrnul M. Finka.

CONCLUSIONS AND SOME REFLEXIONS

By Maroš Finka and others

The scientific-educational conference At the Faculty of Architecture STU in Bratislava brought different opinions, but the participants usually didn't give direct answer on the most important questions concerning the future of the Faculty. The organisational structure was found less important than the problems of the type of education, of the curriculum and study programme.